

hvor Præsten mente: Her er det mig alene, der har noget at sige, og her maa ingen andre tale! Derfor maatte Domstolene dømme. Og naar man saa spørger: Hvorefter dømte Domstolene? Havde de en Lov at dømme efter? saa maa jeg sige: Nej, saa vidt jeg ved, slet ingen. De havde kun Kirkeritualet, hvori det siges, at over de Folk, det ikke ere af den rene, rette Bekendelse, maa der ikke holdes Ligtaler. Derefter bleve de paagældende dømte.

Det kan være, at Forholdene i de senere Aar have været noget liberalere, men alligevel har der i ikke saa faa Tilfælde paa dette Punkt været Kamp mellem Sognepræsten og dem, der skulde have Begravelse udført. Det gælder da navnlig saadanne Tilfælde, hvor man ikke ønskede Præstens Medvirkning til Begravelsen, selv om de paagældende havde staaet indenfor det lutherske Samfund. Følgen deraf blev saa, at Regeringen indsaa Nødvendigheden af, at der blev raadet noget Bod paa dette Forhold, og vi fik da Loven af 1903. Men denne Lov var af den Beskaffenhed, at enhver maatte kunne se, at den ikke indeholdt nogen endelig Løsning af Spørgsmaalet. Saa vidt jeg husker, blev der da ogsaa fra Regeringsbordet meddelt, at det var kun en foreløbig Ordning. Nu have vi altsaa faaet et Lovforslag, som vel efter Regeringens Mening skulde indeholde den endelige Ordning. Vil man nu spørge, om det løser Spørgsmaalet fuldt ud, kan jeg for mit Vedkommende besvare det baade med Ja og Nej. Jeg indrømmer, at der er meget store Fremskridt i Lovforslaget, at det i de allerfleste Tilfælde ikke vil blive generende enten for dem, der ønske borgerlig Begravelse, eller for de Trossamfund, der staa udenfor Folkekirken. I enkelte Tilfælde kan det dog være generende, idet man vel nok endnu vil finde enkelte Præster, som synes at have den særlige Opgave at gøre, hvad de kunne, for at genere dem, som ikke fuldt ud dele deres Anskuelse.

Derfor er der enkelte Ting i det foreliggende Lovforslag, som jeg i Lighed med de 3 ærede tidligere Talere kunde ønske at faa ændrede. Der synes i Folketinget at være Enighed om, at selv om Forslaget er et stort Fremskridt, er der alligevel

visse Bestemmelser, som burde og kunde være anderledes. Det, jeg da først støder paa, er det, som den ærede sidste Taler omtalte, hvorefter kun Lægmand, der høre til den lutherske Kirke, kunne faa Tilladelse til at tale ved Begravelser, naar Præsten medvirker. Hvorfor der staar, at den paagældende Lægmand absolut skal høre til Folkekirken, forstaar jeg ikke. Vi have i mange Aar haft det saaledes, at liberale Præster have tilstedet ikke blot dem, der havde mindre med Folkekirken at bestille, men ogsaa saadanne, som høre til Samfund, der ere helt afvigende fra Folkekirken, ved visse Lejligheder at tale. Jeg ved, at der er mere end ét Medlem af dette Ting — jeg kan godt nævne mig selv som en af dem, og der er flere —, som have staaet Side om Side med Præsten paa Kirkegaarden og talt i bedste Forstaaelse med denne; for der blev naturligvis ikke talt andet, end hvad der var sømmeligt og passende for begge Parter. Men ved den nu foreslaaede Bestemmelse ville Præster fremtidig kunne forhindre Folk, der ikke høre til Folkekirken, i at tale paa Kirkegaarden, for naar der staar, at han *kan* „tillade Lægmand, der høre til Folkekirken, at tale,“ maa det med det samme synes, at han ikke kan tillade andre det. Men det kan han efter den nuværende Ordning, og paa dette Punkt betegner Forslaget altsaa et Tilbageskridt. Efter den nuværende Ordning vil en Præst neppe kunne drages til Ansvar for at lade Lægmand, der ikke høre til Folkekirken, tale paa Kirkegaarden, men hvis 2det Stykke af § 1 gennemføres, vil han kunne drages til Ansvar, hvis han gør det, selv om der ikke er sagt et eneste Ord, som ikke Præsten selv kunde have sagt. Det er, som sagt, et Tilbageskridt, og jeg vilde meget ønske, at denne Bestemmelse kunde ændres i et eventuelt Udvalg.

Derefter kommer jeg saa til en Bestemmelse, som alle de foregaaende Talere have været inde paa, og som det i højeste Grad forundrer mig, er indsat i Forslaget. Jeg ved godt, at det er det kirkelige Udvalg, der har sat den ind, men jeg havde alligevel troet, at da det kirkelige Udvalg, hvor liberalt det ellers har stillet sig paa dette og andre Omraader, dog staar som Repræsentant for en bestemt kirkelig Ret-